

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU DRAUDIMO BENDROVĖMS TEIKIANT KELIONĖS DRAUDIMO PASLAUGAS INTERNETU VYRESNIO AMŽIAUS ASMENIMS

2017-07-14 Nr. (17)SN-131)SP-64

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2017 m. birželio 26 d. gautas pareiškėjo L. M. skundas (toliau-pareiškėjas) dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu, siekiant įsigyti kelionių draudimo paslaugas internetu. Pareiškėjas skunde teigia, kad 2017 m. liepos 23 d. (skunde prie įvykio datos nurodyta 2017 m. birželio 23 d.) bandė internetu apsidrausti kelionių draudimu, tačiau ERGO Insurance SE Lietuvos filialo (toliau-ir ERGO), If P&C Insurance AS Lietuvos filialo (toliau- ir If Insurance) ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialo Lietuvoje (toliau-BTA) interneto svetainėse pareiškėjui nebuvo sudarytos galimybės apsidrausti, nes draudžiantis internetu ir pildant publikuojamoje anketoje duomenis apie galimą draudėją, yra nustatyti apribojimai dėl besidraudžiančiojo, tai yra 65 m., 74 m. arba 71 m. Pareiškėjas nurodo, kad jo amžius yra 75 metai. Pareiškėjas pažymi, kad draudžiantis internetu yra suteikiamos nuolaidos nuo 5 iki 20 procentų. Pareiškėjas jaučiasi nusivylęs, pažemintas, nes patogiu ir paprastu būdu negalėjo apsidrausti kelionių draudimu.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas skunde nurodė, jog If Insurance, ERGO bei BTA interneto svetainėse yra nurodyti amžiaus apribojimai draudžiantis internetu, 2017 m. birželio 28 d. elektroniniu pašto adresu kreiptasi į If Insurance, 2017 m. birželio 29 d. elektroninio pašto adresu kreiptasi į ERGO ir tą pačią dieną elektroninio pašto adresu kreiptasi į BTA ir prašyta paaiškinti, kodėl yra nustatyti amžiaus apribojimai asmenims, ketinantiems apsidrausti kelionės draudimu internetu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. Tyrimo metu nustatyta, kad If Insurance interneto svetainėje adresu <https://web.if.lv/B52LT/if/policies/Travel/entry.aspx> skelbiama kelionės draudimo internetu paslauga, tačiau, atitinkamoje skiltyje nurodžius keliautojo gimimo datą 1941 m. (tokią datą nurodo pareiškėjas), atsiranda pastaba, kad internetu galima apdrausti tik 1-71 metų amžiaus asmenis.

If Insurance teisininkas 2017 m. liepos 3 d. elektroniniame laiške paaiškino, kad, kaip ir buvo minėta If Insurance vadovo 2017 m. birželio 22 d. Tarnybai adresuotame rašte Nr. (17)SI-16)S-362 „Dėl informacijos pateikimo“¹, norint atlikti individualų rizikos vertinimą, vyresnio amžiaus asmenų prašoma užpildyti anketą apie draudėjo sveikatos būklę. Užpildytas anketas analizuoja rizikos vertintojai ir, vadovaudamiesi pateikta informacija, priima sprendimą dėl kelionės draudimo pasiūlymo. If Insurance atstovas paaiškina, kad anketoje pateiktos informacijos apdoroti automatiškai nėra galimybės, be to, rizikos vertinimo procesas užtrunka ir todėl internetu sudaryti kelionių draudimo sutarčių tiesiog techniškai nėra įmanoma. If Insurance atstovas informuoja, kad vyresnio amžiaus asmenys, norintys apsidrausti kelionių draudimu, kviečiami kreiptis į IF Insurance telefonu ar atvykti į biurą.

If Insurance teisininko nurodomame If Insurance AS Lietuvos filialo vadovo 2017 m. birželio 22 d. rašte „Dėl informacijos pateikimo“ paaiškinama, kad amžiaus riba iki kurios teikiamos kelionių draudimo paslaugos If Insurance nėra nustatyta, o pagrindinis kriterijus, lemiantis kelionės draudimo paslaugų teikimą, yra asmens sveikatos būklė. If Insurance 2017 m. birželio 22 d. rašte paaiškinama, kad teikiant draudimo pasiūlymus asmenims, vyresniems nei 70 metų, prašoma užpildyti anketą apie sveikatos būklę, o įvertinus ją, sprendžiama, ar rizika priimtina ir ar bus teikiamas siūlymas sudaryti kelionės draudimo sutartį. If Insurance vadovas 2017 m. birželio 22 d. rašte atkreipia dėmesį, kad kelionių metu vyresnio amžiaus žmonėms dėl pasikeitusios aplinkos, klimato sąlygų įvyksta gerokai rimtesni sveikatos sutrikimai, pavyzdžiui, 2016 m. vidutinė žala vyresnio amžiaus asmenims buvo 2460 eurų, kai tuo tarpu kitų amžiaus grupių vidutinė žala buvo beveik 5 kartus mažesnės ir sudarė 546 eurus.

---

¹ If Insurance vadovo 2017 m. birželio 22 d. raštas pateiktas Tarnybai dėl lygių galimybių kontrolieriaus sprendimu inicijuoto tyrimo, kurį atlikus 2017 m. liepos 10 d. buvo priimtas lygių galimybių kontrolieriaus sprendimas Nr. (17)SN-16)SP-63 „Dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu draudimo bendrovėms teikiant kelionės draudimo paslaugas vyresnio amžiaus asmenims“

2. Tyrimo metu nustatyta, kad ERGO interneto svetainėje adresu https://online.ergo.lt/lt/Travel/step/1?start_date=2017%2007%2017&end_date=2017%2007%2020 skelbiama kelionės draudimo internetu paslauga, kuri diferencijuojama pagal amžiaus grupes, tai yra duomenų pildymo internete metu draudėjai yra diferencijuojami pagal amžiaus grupes iki 1 m., 1-4 m., 5-18 m., 19-24 m., 25-64 m. ir 65-74 m. Taigi akivaizdu, kad pagal skelbiamą informaciją ir reikalavimus pateikti draudėjo asmeninius duomenis vyresni nei 74 metai amžiaus asmenys neturi galimybių draustis kelionių draudimu internetu.

ERGO Insurance SE Lietuvos filialo Teisės ir atitikties direktorius Baltijos šalyse 2017 m. liepos 3 d. rašte „Dėl informacijos pateikimo“ paaiškina apie kelionių draudimo internetu galimybes vyresnio amžiaus asmenims ir informuoja, kad rizika, susijusi su vyresnio amžiaus asmenų apdraudimu kelionių draudimu, vertinama individualiai, ir dėl šios priežasties kelionių draudimo sutartys su vyresnio amžiaus asmenimis nuotoliniu būdu (internetu, telefonu, elektroniniu paštu) nėra sudaromos. ERGO atstovas informuoja, kad vyresnio amžiaus klientai prašymus dėl kelionių draudimo sutarčių sudarymo gali pateikti bet kuriame ERGO draudimo bendrovės klientų aptaravimo skyriuje. ERGO rašte paaiškinama, kad, atsižvelgiant į statistinius Lietuvos Respublikos duomenis, rodančius, kad vyresnio amžiaus žmonės yra prastesnės sveikatos būklės, turi daugiau lėtinių ligų, kurios paūmėja tolimų kelionių metu, vyresnio amžiaus asmenų prašoma užpildyti specialią anketą sveikatos būklei įvertinti ir tokiais atvejais draudimo rizika vertinama individualiai, tačiau, jei informacijos nepakanka, prašoma pateikti gydymo įstaigos išduotą medicininę pažymą, gali būti konsultuojamasi su gydytojais. ERGO rašte informuojama, kad nėra nustatytas ribojimas sudaryti kelionių draudimo sutartis su vyresnio amžiaus asmenimis, tačiau primena, kad tai yra savanoriško draudimo sutartis, kurią draudikas nėra įpareigotas sudaryti privaloma tvarka

3. Tyrimo metu nustatyta, kad BTA interneto svetainėje adresu <https://www.epolisas.lt/keliones-draudimas/> skelbiama kelionės draudimo internetu paslauga, o pateikiamoje nuorodoje apie keliautojų skaičių nurodomas galimas keliautojo amžius nuo 18 iki 65 metų. Taigi akivaizdu, kad pagal skelbiamą informaciją asmenims, vyresniems nei 65 metai, nėra sudarytos galimybės draustis kelionių draudimu internetu.

BTA teisininkas 2017 m. liepos 5 d. rašte Nr. LT3/10-05-2017-475 „Dėl kelionės draudimo internetu vyresniems nei 65 metai asmenims“ patvirtina, kad internetu kelionių draudimu yra draudžiami asmenys nuo 18 iki 65 metų ir paaiškina, kad asmenys virš 65 metų patenka į didesnę rizikos grupę ir todėl draudimo sutarties sąlygos turi būti vertinamos individualiai ir derinamos su rizikos vertintoju kiekvienu konkrečiu atveju. BTA atstovas paaiškina, kad vyresnių nei 65 metai asmenų rizikingumo vertinimas reikalauja kruopščios analizės, nes būtina įvertinti asmens sveikatos

būklę bei kitus faktorius, turinčius didelės reikšmės sutarties sudarymui. BTA atstovas paaiškina, kad BTA nesuteikia galimybės vyresniems nei 65 metai asmenims drausti internetu, nes rizikos vertinimas nebūtų tikslus, o interneto svetainėje draudžiantis neįmanoma nurodyti viso ligų sąrašo, paprašyti draudėjo pateikti reikiamus dokumentus ar gauti kitą svarbią informaciją, reikalingą siekiant įvertinti draudimo riziką ir sudaryti draudimo sutartį. BTA teisininkas pažymi, kad visi šie duomenys gali būti gaunami tik tiesiogiai bendraujant su klientu. BTA atstovė taip pat informuoja, kad BTA, siekdama pateikti visą reikalingą informaciją klientams, interneto svetainėje nurodys, jog asmenys virš 65 metų, dėl pasiūlymo sudaryti kelionės draudimo sutartį turi kreiptis į artimiausią BTA atstovybę.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar If P&C Insurance AS Lietuvos filialas, ERGO Insurance SE Lietuvos filialas bei AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje, teikdami kelionės draudimo paslaugas internetu, nepažeidžia Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p., nustatančio paslaugų teikėjų pareigą, nepaisant amžiaus, visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokias pačias paslaugas.

2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III skirsnis reglamentuoja lygybę, o šio skirsnio 20 str. įtvirtina lygybės prieš įstatymą principą.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. nustato, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 str. nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų². Konstitucinis Teismas 2004 m.

---

² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas.

gruodžio 13 d. nutarime taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas), tačiau konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d., 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Konstitucijos 29 str. įtvirtintos nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kurio paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 str. nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu (1 str. 1 d.).

2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III skirsnis reglamentuoja lygybę, o šio skirsnio 20 str. įtvirtina lygybės prieš įstatymą principą.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. nustato, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 str. nuostatas, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų³. Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas), tačiau konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d., 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

---

³ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas.

Konstitucijos 29 str. įtvirtintos nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kurio paskirtis užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 str. nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu (1 str. 1 d.).

3. Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p. įpareigoja prekių pardavėjus, gamintojus ar paslaugų teikėjus, nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, bei taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas, o šios pareigos nevykdymas yra laikomas Lygių galimybių įstatymo pažeidimu (Lygių galimybių įstatymo 10 str.). Draudimo paslaugų teikimas priskiriamas Lygių galimybių įstatymo 8 str. reglamentuojamai lygių galimybių įgyvendinimo vartotojų teisių apsaugoje sričiai.

Diskriminacija bendraja prasme teisinėje literatūroje suprantama kaip mažiau palankus asmens traktavimas ar mažiau palankus elgesys su asmeniu negu tomis pačiomis ar panašiomis aplinkybėmis buvo, yra ar būtų elgiamasi su kitu asmeniu. Taigi diskriminacija bendriausia prasme yra priešingas teisei veiksmas (neveikimas), dėl kurio žmogui buvo sumažintos, apribotos arba apskritai atimtos lygios galimybės realizuoti savo teises vienodomis su kitais individais sąlygomis.

Lygių galimybių įstatymo 2 str. 1 d. diskriminacija įvardijama kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 d. tiesioginė diskriminacija apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 d. įtvirtinta tiesioginės diskriminacijos apibrėžimi, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, yra lyginamas asmuo, šiuo atveju 75 metų amžiaus pareiškėjas su jaunesnio amžiaus asmeniu (asmenims) ir vertinama, ar panašiomis aplinkybėmis 75 metų pareiškėjui dėl jo amžiaus buvo, yra ar galėtų būti ribojamos galimybės arba taikomos mažiau palankios sąlygos gauti kelionės draudimo internetu paslaugas nei jaunesnio amžiaus asmeniui (asmenims). Taigi yra vertinama, ar palyginamieji asmenys, neturintys 75 metų amžiaus ir šią amžiaus ribą pasiekę asmenys, traktuojami (ar su jais elgiamasi) vienodai įgyjant kelionės draudimo paslaugas. Tiriant galimą diskriminacijos amžiaus pagrindu faktą, būtina nustatyti,

ar asmens amžius, yra esminis požymis, dėl kurio jis galėjo, gali ar galėtų patirti mažiau palankų traktavimą įgyjant kelionės draudimo paslaugas. Svarbu pažymėti, kad konkrečiam diskriminacijos atvejui iširti, būtini faktiniai, konkretūs galimo pažeidimo duomenys. Nesant duomenų ar informacijos apie galimą diskriminacijos atvejį (nesant konkrečios diskriminaciją patyrusio asmens skundo), gali būti atliekamas hipotetinis aplinkybių vertinimas, siekiant nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, tai yra aptariamam atveju dėl amžiaus priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje kito asmens, neturinčio šio požymio, atžvilgiu.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatyme įtvirtinta tiesioginės diskriminacijos apibrėžtimi, elgesys su asmeniu, kai jam galimai buvo taikomos mažiau palankios sąlygos įsigyti kelionės draudimo paslaugas, galėjo vykti praeityje, vykti esamu metu arba galėtų vykti ateityje.

4. Atsižvelgiant į tai, kad kelionės draudimo internetu paslaugų teikimas vyresnio amžiaus asmenims yra tiesiogiai ir neatsiejamai susijęs su kelionės draudimo paslaugų teikimo vyresnio amžiaus asmenims sąlygomis apskritai, pareiškėjo skundas nagrinėtinas ir skundžiamos aplinkybės vertintinos remiantis 2017 m. liepos 10 d. lygių galimybių kontrolieriaus sprendime Nr. (17)SN-16)SP-63 „Dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu draudimo bendrovėms teikiant kelionės draudimo paslaugas vyresnio amžiaus asmenims“ (toliau – Sprendimas) nustatytais aplinkybėmis. Minėtame lygių galimybių kontrolieriaus Sprendime buvo atliktas vertinimas, ar If Insurance, ERGO (bei kiti nurodyti kelionių draudimo paslaugas teikiantys subjektai) nepažeidžia Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p., pagal kurį paslaugų teikėjas, nepaisydamas amžiaus, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokias pačias paslaugas. Tai yra Sprendime buvo vertinama, ar If Insurance, ERGO teikia kelionės draudimo paslaugas vyresnio nei 70 ar 80 metų amžiaus asmenims.

Pažymėtina, kad lygių galimybių kontrolieriaus 2017 m. liepos 10 d. Sprendime buvo konstatuota, kad tyrimo metu apklaustų kelionės draudimo paslaugas teikiančių If Insurance ir ERGO vadovai pateiktuose paaiškinimuose Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai pažymėjo, kad minėti draudimo paslaugų teikėjai nėra nustatę amžiaus ribos, kurią pasiekusiems asmenims ribojamos galimybės arba atsisakoma sudaryti kelionės draudimo sutartis. Tačiau kelionių draudimo paslaugas teikiančios įmonės If Insurance, ERGO ir BTA patvirtina (tai liudija šių įmonių interneto svetainėse pateikiama informacija) apie galimybę kelionių draudimo paslaugas įsigyti internetu ir kad kelionių draudimo internetu paslaugų teikimas yra ribojamas atitinkamo amžiaus asmenims: If Insurance šias paslaugas teikia asmenims iki 71 metų, ERGO – iki 74 metų ir BTA – iki 65 metų.

Taip pat svarbu pažymėti, kad lygių galimybių kontrolieriaus 2017 m. liepos 10 d. Sprendime buvo konstatuota, jog visi tyrimo metu apklausti kelionės draudimo paslaugas teikiantys subjektai (taip pat ir If Insurance bei ERGO) patvirtino, jog kelionių draudimo paslaugos 2016-2017 metais

buvo suteiktos vyresniems nei 70 ar 80 metų amžiaus asmenims ir pateikė duomenis, liudijančius apie tokių draudimo sutarčių sudarymą su vyresnio amžiaus asmenimis.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lygių galimybių kontrolieriaus 2017 m. liepos 10 d. Sprendime taip pat buvo konstatuota, kad visi tyrimo metu apklausti kelionės draudimo paslaugų teikėjai (taip pat ir If Insurance bei ERGO) patvirtino, kad vyresnio amžiaus asmenys, tai yra asmenys nuo 70 metų ir vyresni yra draudžiami kelionių draudimu, tačiau tokiais atvejais atliekamas individualus ketinančio apsidrausti asmens vertinimas, siekiant nustatyti sveikatos būklę, sergamumą tam tikromis ligomis, o kartu siekiant objektyviai įvertinti draudimo riziką.

Skundo tyrimo metu Tarnybai pateikti If Insurance, ERGO ir BTA atstovų paaiškinimai liudija, kad ne draudėjo amžius, bet su amžiumi atsirandantis ligotumas, sveikatos būklė lemia didesnės rizikos atsiradimą sudarant kelionių draudimo sutartis ir todėl kiekvienu draudimo sutarties sudarymo su vyresnio amžiaus asmenimis atveju yra vertinama apdraudžiamojo asmens sveikatos būklė pagal gydymo įstaigos išduotą pažymą, pasitelkiant kompetentingų medikų pagalbą ar naudojant statistikos duomenis apie vyresnio amžiaus asmenų sergamumą ligomis. Pažymėtina, kad skundo tyrimo metu If Insurance, ERGO ir BTA atstovai nenurodė teisės aktų nuostatų, draudžiančių sudaryti kelionės draudimo sutartį su vyresnio amžiaus asmeniu apskritai.

5. Aptariant kelionės draudimo sutarčių sudarymo sąlygas, ypač su vyresnio amžiaus asmenimis, būtina atsižvelgti į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso bei Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo nuostatas, reglamentuojančias draudimo sutarčių sudarymą.

Civilinio kodekso 6.994 str., reglamentuojančio draudiko teisę įvertinti draudimo riziką, 2 d. nustato, kad, jeigu draudimo interesas yra susijęs su fizinio asmens gyvybe ir sveikata, draudikas turi teisę reikalauti iš draudėjo dokumentų, patvirtinančių draudėjo (apdraudžiamo asmens) amžių, sveikatos būklę, profesiją bei kitas draudimo rizikai turinčias reikšmės aplinkybes. Taigi Civilinis kodeksas suteikia draudikui teisę atsižvelgti į apdraustojo amžių ir sveikatos būklę, kada šie kriterijai yra objektyvūs ir turi reikšmės draudimo rizikos įvertinimui, tačiau nesuteikia teisės atsisakyti sudaryti draudimo sutarčių atsižvelgiant išimtinai tik į draudėjo amžių.

Draudimo įstatymo 117 str., reglamentuojančio draudimo riziką, 1 d. nustato, kad draudikas, vertindamas draudimo riziką, turi teisę atsižvelgti į apdraustojo amžių, sveikatos būklę, profesiją ir kitus draudimo rizikai turinčius reikšmės objektyvius kriterijus, kartu užtikrindamas, kad vienodo rizikos lygio asmenų grupei būtų taikomos vienodos draudimo įmokų ir draudimo išmokų apskaičiavimo sąlygos.

Vadovaujantis Higienos instituto pateikiamais 2014 m. duomenimis apie Lietuvos gyventojų sergamumą įvairiomis ligomis pagal amžiaus grupes, akivaizdu, kad asmenų nuo 18 iki 64 metų, bei asmenų nuo 65 metų amžiaus sergamumas įvairiomis ligomis skiriasi ir sergamumas ženkliai didėja

nuo 65 metų, pavyzdžiui, kraujotakos sistemos ligomis 18-64 metų amžiaus grupėje fiksuojami 180,2 susirgimų atvejai 1000 gyventojui, o nuo 65 metų sergamumas padidėja iki 678,8 atvejų; atitinkamai kraujo ir kraujodaros organų ligomis sergamumas pagal metus didėja nuo 16,6 (18-64 m. amžiaus grupėje) iki 42,8 atvejų (65 m. ir virš amžiaus grupėje); psichikos ir elgesio sutrikimų daugėja nuo 57,6 (18-64 m. amžiaus grupėje) iki 124,6 atvejų (65 m. ir virš amžiaus grupėje); su amžiumi ženkliai didėja sergamumas ir akių ligomis, tai yra nuo 98,4 (18-64 m. amžiaus grupėje) iki 263,8 atvejų (65 m. ir virš amžiaus grupėje)⁴. Taigi žmogaus biologinis amžius yra tiesiogiai ir neatsiejamai susijęs su sveikatos būkle, sergamumu įvairiomis ligomis, kurios gali daryti tiesioginę įtaką žmogaus gebėjimui produktyviai, o kartu sėkmingai gyventi pilnavertį gyvenimą, mokytis, dirbti, keliauti, būti aktyviu visuomenės nariu.

Todėl darytina išvada, kad skirtingo biologinio amžiaus asmenys dėl objektyviai vykstančių fizinės sveikatos pokyčių, kurie, remiantis statistikos duomenimis, blogėja, dėl atsirandančių susirgimų įvairiomis ligomis, vykstančių objektyvių ir neišvengiamų žmogaus senėjimo procesu negali būti traktuojami kaip vienodos rizikos grupės asmenys, įgyjant kelionės draudimo paslaugas internetu. Amžius, kaip atskiras kriterijus, tiesiogiai gali lemti ir lemia kitas aplinkybes, kurios yra ar gali būti priskirtos didesnei rizikai, pavyzdžiui, esami ir prognozuojami susirgimai, sveikatos būklė, kuri su amžiumi, remiantis statistikos duomenis, prastėja, sergamumas chroniškėmis ligomis ir kt. Todėl darytina išvada, kad ne amžius, bet dėl žmogaus senėjimo vykstantys neigiami sveikatos pokyčiai, susirgimai lemia ir gali lemti vyresnio amžiaus asmenims taikomas mažiau palankias ar galimybes ribojančias kelionės draudimo sutarčių sudarymo sąlygas internetu, kurios yra susijusios su sveikatos patikros būtinumu, labiau konservatyviu draudėjų vertinimu, kas objektyviai ir protingai gali būti atliekama individualaus draudėjo vertinimo metu.

Atsižvelgiant į tai, kad dėl draudėjo biologinio amžiaus tiesiogiai ir objektyviai kinta jo fizinė sveikata, didėja sergamumas ir tikimybė susirgti įvairiomis ligomis, mažėja fizinė ištvermė ir atsparumas aplinkos pokyčiams, kas tiesiogiai daro įtaką kelionės draudimo rizikai, objektyviai nėra galimybės atlikti asmenų iki 75 metų ir 75 metų amžiaus ribą perkopusių asmenų palyginimo galimai diskriminacijai nustatyti, įgyjant kelionių draudimo paslaugas internetu. Pažymėtina, kad tarp šių asmenų grupių yra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kurie suponuoja jų atsiradimą nepanašiose, bet skirtingose aplinkybėse. Vyresnio amžiaus asmenų ribotos galimybės įgyti kelionės draudimo paslaugas internetu negali būti vertinamos kaip mažiau palankus traktavimas amžiaus pagrindu teikiant kelionės draudimo paslaugas internetu.

---

⁴ [Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2014 m.](http://www.hi.lt/lietuvos-gyventoju-sergamumas-apskirtyse-ir-savivaldybese-2014-m), 5 psl., interneto prieiga: <http://www.hi.lt/lietuvos-gyventoju-sergamumas-apskirtyse-ir-savivaldybese.html>

Taigi tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, leidžiančių daryti prielaidą, kad If P&C Insurance AS Lietuvos filialas, ERGO Insurance SE Lietuvos filialas ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje taiko mažiau palankias kelionės draudimo paslaugų sąlygas internetu dėl asmens amžiaus ir taip pažeidžia Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1p. įtvirtintą paslaugų teikėjų pareigą sudaryti vienodas sąlygas gauti tokias pačias paslaugas bei taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokias pačias paslaugas nepaisant amžiaus.

Atkreiptinas dėmesys, kad Civilinio kodekso 6.156 str., įtvirtinančio sutarties laisvės principą, 2 d. nustato, kad draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį. Tačiau bet kuriuo atveju, vadovaujantis Civilinio kodekso 1.5 str. 1 d., civilinių teisinių santykių subjektai, įgyvendindami savo teises bei atlikdami pareigas, privalo veikti pagal teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimus, įvertinti visas aplinkybes ir sudaryti vyresnio amžiaus asmenims galimybes pasinaudoti teise judėti, būti aktyviais visuomenės nariais, o kartu užtikrinti vyresnio amžiaus asmenų socialinės atskirties mažinimą.

Taip pat svarbu pažymėti, kad kiekvienu atveju, kada vyresnio amžiaus asmuo išreiškia pageidavimą sudaryti kelionės draudimo sutartį, kelionių draudimo paslaugas teikiantys subjektai turėtų suteikti išsamią ir aiškią informaciją apie galimą riziką draudžiant kelionių draudimu vyresnio amžiaus asmenis bei informuoti apie siūlomą individualų vyresnio amžiaus draudėjo vertinimą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 str., 29 str. 2 d. 5 p.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti skundą nepagrįstu nepasitvirtinus galimiems pažeidimams.
2. Su sprendimu supažindinti pareiškėją ir If P&C Insurance AS Lietuvos filialo, ERGO Insurance SE Lietuvos filialo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialo Lietuvoje vadovus.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė